

Verslag werksessies Kerkenvisie

Op 23 januari 2020 hebben wij in de Doniakerk te Makkum de eerste gesprekstafelavond gehad over de drie thema's/kansen 'Duurzaamheid', 'Cultuurtoerisme' en 'Mienskip'. Onder leiding van interne en externe experts zijn we in drie groepen gaan nadenken over hoe deze drie thema's ingezet kunnen worden als kansen voor de herbestemming van de Doniakerk.

Een greep uit de ideeën/opmerkingen van de avond:

Cultuurtoerisme

- Aansluiting zoeken bij het gouden land project
- Kerk verhuren als atelier voor lokale kunstenaars
- Tentoonstellingen houden over onderwerpen die passen bij Makkum, zoals tegels Tichelaar en visserij e.d.
- Concerten houden in de kerk
- Verhalen, Canon, goud in handen
- Heilige nachten(project pop up B&B), B&B
- Silent Disco
- Kerk gebruiken voor yoga en zingevenementen. Veel mensen zijn op zoek naar zingevening en dat is een grote nieuwe doelgroep.
- De preek live online houden voor mensen die zijn geëmigreerd
- Social media inzetten voor gratis reclame en bekendheid
- Men is op zoek naar cultuurtoeristen
- Theatervoorstelling (artist in residence)
- Indooraccommodatie voor kinderen
- Pop-up restaurant, Horeca erbij betrekken, bijv. elke maand een ander restaurant
- Dansles
- Wat kan wél, in plaats van wat kan niet

Duurzaamheid

- Verbeteren stookinstallatie
- Denk ook aan maatregelen als ledlampen i.p.v. gloeilampen
- 'Groene Grachten' kan advies geven over duurzaamheid
- Corporaties in het dorp inzetten: 'Iepen Mienskip Funs'
- Winters en zomers gebruik maken van verschillende gebouwen zodat je niet de hele kerk hoeft te verwarmen.
- Gebreide vesten gemaakt door de mienskip
- Stoofjes
- Lager stoken (17,5° C)
- Jassen aan tijdens de dienst
- Plan en organiseer zaken slim, zodat je maar eenmalig hoeft te verwarmen.
- Je voelt je comfortabel als je warme voeten hebt
- Bij verwarmen van de kerk is het orgel een aandachtspunt

Mienskip

- Zoek donateurs + 'vrienden van' voor donaties. Het hele dorp erbij betrekken.
- Versterken van elkaar is belangrijk
- Ga bij basisscholen langs om de jeugd mee te laten denken over de invulling van de kerk
- Ga met de mienskip in gesprek om te luisteren naar wat men wil
- Actie in het dorp houden (incidenteel)
- Inloopmaaltijd, sociale functie voor de kerk.
- Ga niet de concurrentie aan met het dorpshuis
- Bedrijfsleven laten bijdragen in sponsoring e.d.
- Kerken verbinden met elkaar (en niet elkaar beconcurreren)
- Kerkgebouw gebruiken voor koffieochtenden
- Ruilbeurs houden, deeleconomie bijv. kleding, meubels met gesloten beurs

Op 4 februari 2020 hebben wij in de Lichtuskerk in Heeg de tweede gesprekstafelavond gehad over de drie thema's/kansen 'Duurzaamheid', 'Cultuurtoerisme' en 'Mienskip'. Onder leiding van interne en externe experts zijn we in drie groepen gaan nadenken over hoe deze drie thema's ingezet kunnen worden als kansen voor de herbestemming van de Lichtuskerk.

Een greep uit de ideeën/opmerkingen van de avond:

Cultuurtoerisme

- Multifunctioneel centrum
- Openstelling kerk om bekendheid en kerkzijn
- Escaperooms
- Bijzondere overnachtingen
- Toneel/cultuur/muziekvoorstellingen
- Inloop met orgelspel
- Slechtweer voorziening voor zeilers (kinderen/ouders/jeugd)
- Tentoonstellingen/expositie
- Zolang het mogelijk is de kerk behouden voor de eredienst. Daarna eventueel verbouwen voor appartementen of B&B
- Kunstmarkt in kerk op route waar veel toeristen komen te fietsen (orgelconcerten, jazztour zoals in Groningen)
- Landbouwmuseum met archeologische vondsten uit de omgeving
- Verhalenavond
- Yogalessen
- Filosofische lezingen/zingeving
- Slaapplaats overnachtingen
- Aansluiten bij pelgrimsroute
- Kunstroute
- Wat levert cultuurtoerisme op?
- Hoe krijgen we meer bekendheid voor evenementen in de kerk?

Duurzaamheid

- Duurzaamheid is breder dan energie
- Warmtescan
- Bewustwording: first things first
- De energiekosten zitten vooral in gaskosten
- Terugverdientijd, uitstel is afstel. Investing is goed voor het gebouw
- Er is een gebrek aan kennismanagement
- Bij monumenten is het lastig om maatregelen te nemen, er ontbreekt kennis om te zien naar eventuele mogelijkheden die er wel zijn
- Als zonnepanelen op de kerk niet kunnen of we willen het niet, probeer dan collectief te vormen met bijv. sporthal e.d.
- Financiële steun voor stichtingen ontbreekt
- Energieloket monumenten
- Behoud vaste comfort voor bezoekers
- Van elkaar leren, je hoeft het wiel niet zelf uit te vinden
- Gebruik maken van warme kussen zodat je de kerk niet in zijn geheel hoeft op te stoken.
- Een kerk met veel nevengebruik vraagt om een ander stookpatroon
- Isoleren van de kerk, zoeken naar koude lekken, warmtebeeld in kaart brengen

Mienskip

- Hoe krijgen we meer vrijwilligers?
- Der binne foar it doarp
- Toekomst in de volle breedte
- Kerk- en dorpsgemeenschap
- Het hele dorp betrekken bij het kerkgebouw
- Wat zou er gebeuren als de kerk eigendom wordt van de Mienskip? Coöperatie, mag je van de kerk een verdienmodel maken?

- Draagvlak bewoners
- Ook vrijwilligers uit het dorp vragen die niet kerkelijk zijn
- De kerk is van ons allemaal, juist ook van de mienskip. Samen zorg dragen voor de kerk.
- Cultuur als bindmiddel/draagvlak in het dorp
- Geef de kerk een functie voor het dorp
- Breng de kerk onder de aandacht van het hele dorp.
- Publieke functie
- Nieuwe bestemming van een kerk zou niet moeten concurreren met de accommodaties binnen het dorp?
- Van wie is de kerk?
- Verbinden
- Kan de kerk zelf sociale appartementen realiseren in de kerk?

Wat viel er op bij elk thema?

Cultuurtoerisme

Bij het onderwerp cultuurtoerisme hoorden we dat het best lastig is om een goed plan te bedenken voor de neven- of herbestemming van de kerk. Men wil ervoor zorg dragen dat er een bestemming komt die passend is bij de (voormalige) kerk. Maar ook is het een aandachtspunt om goed in beeld te hebben wat er in je omgeving speelt. Als het buurdorp de kerk al heeft herbestemd tot bijvoorbeeld concertzaal en die loopt goed, dan is het niet verstandig om dit bij je eigen kerk ook te willen toepassen. Bedenk goed wat past er bij het dorp/stad en waar behoefte aan is. Ook zagen we dat het inzetten onafhankelijke creatieve denkers bij brainstormsessies kan helpen om aan creatieve ideeën te komen waar u en uw gemeenschap misschien nog nooit aan heeft gedacht. Een ander punt dat enkele malen langskwam was de oproep om de kerk vaker de kerk open te zetten voor publiek en ook om vaker de samenwerking tussen kerken onderling op te zoeken voor het bijvoorbeeld het samen organiseren van evenementen.

Duurzaamheid

Bij het onderwerp duurzaamheid kregen we vooral door dat er behoefte is aan kennis. Wat zijn nu goede oplossingen voor duurzame maatregelen bij kerken? Is het wel nodig om een hele kerk te isoleren? Zijn de kosten dan nog in verhouding tot wat het opbrengt aan energiebesparing? En hebben kleinere maatregelen zoals het toepassen van voor- of achterzetbeglazing zin? Er moet goed gekeken worden naar de nut en noodzaak voor het uitvoeren van duurzame maatregelen. Is het bijvoorbeeld handig om de hele kerk tot 20 graden op te stoken als de kerk maar één uur per week wordt gebruikt? Of is het dan beter om naar andere maatregelen te kijken? Een tip was om de stookkosten inzichtelijk te maken voor de gemeenschap zodat de nut en noodzaak voor een eventuele noodzakelijke gedragsverandering zichtbaar wordt. Ook is het in het bezit hebben van een orgel in de kerk een aandachtspunt, omdat het verwarmen van een gebouw invloed heeft op de staat van de orgel.

De meeste kerkeigenaren gaven wel aan dat zij het niet vonden passen dat er zonnepanelen werden geplaatst op een dak van de kerk. Zij zagen een oplossing in het leggen van verbintenissen met andere gebouwen (boerderijen/sporthallen) waar het wel passend/mogelijk is om zonnepanelen op te leggen om daar dan samen gebruik van te maken. Daarnaast werd de vraag gesteld waarom er weinig subsidiemogelijkheden zijn voor stichtingen/kerkbesturen voor het verduurzamen van hun gebouw. Een door de gemeente gesubsidieerde warmtescan van het kerkgebouw behoorde tot één van de gehoorde wensen. Ook andere subsidiewensen passeerden de revue.

Mienskip

Er hangt veel emotie rond een kerk. Er wordt gedoopt, getrouwd en gerouwd in een kerk en dit zorgt er natuurlijk voor de een eventuele herbestemming of nevenfunctie bij een kerk altijd emotie oproept. Vaak hoorden we dan ook dat een 'passende' herbestemming dan ook de voorkeur heeft. Men gaf ook als zorg aan dat een nieuwe functie van de kerk niet zou moeten concurreren met de huidige accommodaties binnen het dorp.

Bij bijv. de Lichtuskerk in Heeg hoorden we dat in Heeg de meeste mienskipsvorzieningen (de school, het multifunctioneel centrum en de medische praktijk) prima op orde zijn en dat de kerk niet in één van deze functies zou hoeven te voorzien. Hegemers gaven aan dat er wellicht wel vraag zou zijn naar sociale woningbouw (voor bijv. mensen die hun partner zijn verloren en nu allen in een (te) groot huis wonen). Er werd het idee geopperd of de kerk zelf niet sociale woningbouw zou kunnen realiseren in hun kerk, door de kerk in hun bezit te houden en dit type sociale woningbouw zelf te realiseren en beheren en verhuren. Dan blijft de kerk én de sociale functie van de kerk, behouden.

Ook hoorden we bij dit thema vaak dat hoe kleiner het dorp hoe groter de verbinding is met de kerk. Een andere vraag die vaak werd gesteld is, van wie is de kerk? Formeel gezien is de kerk natuurlijk van het kerkbestuur. Maar het blijven wel gebouwen die de mienskip raken. Het is dan ook belangrijk om het dorp te betrekken bij plannen om zo de betrokkenheid met de kerk te vergroten, ook onder de niet kerkelijke inwoners. We hoorden voorbeelden van stichtingen die een enquête onder het dorp hebben laten rondgaan, of besturen die huis aan huis langs zijn gegaan bij dorpsbewoners om ze te betrekken bij het in stand houden van het kerkgebouw.

En nu?

De input helpt ons erg bij het opstellen van onze gezamenlijke kerkvisie. Mochten jullie nog opmerkingen/reacties of nabranders hebben, laat het ons dan weten via kerken@sudwestfryslan.nl.